

Motion till riksdagen 2023/24:2545

av Sofia Amloh m.fl. (S)

Karensavdraget vid sjukdom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att avskaffa orättvisan i karensavdraget och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I vårt allt mer digitaliserade samhälle är möjligheten att arbeta hemifrån under sjukdom en verklighet för många tjänstemän. Tyvärr är det inte lika enkelt för arbetare. En uppmärksamhetsvärd statistik visar att nio av tio medlemmar i LO-förbunden inte hade möjlighet att arbeta hemifrån under pandemin. Detta gällde inte bara de inom vård- och omsorgssektorn utan spände över en rad yrkesgrupper, inklusive lastbils- och bussförare, butikspersonal, städare, förskollärare, grundskollärare, lager- och terminalpersonal, installations- och servicetekniker, elevassistenter, hemservicepersonal, underhållsmekaniker, fastighetsskötare, motorfordonsmekaniker, träarbetare, snickare, murare och många fler. För dessa arbetare står valet vid sjukdom mellan att pressas ekonomiskt genom förlorade inkomster eller att jobba i ett tillstånd av ohälsa.

Sjuknärvaron inom dessa yrken har flera orsaker. Många arbetare vill inte lägga en ytterligare börda på sina redan tungt belastade kollegor genom att stanna hemma sjuka. För många kvinnor i dessa arbetaryrken är ekonomin en annan betydande faktor. Fyra av tio personer som går till jobbet när de är sjuka uppger att de inte har råd att stanna hemma.

Skadlig sjuknärvaro har betydande risker. Att av ekonomiska skäl tvingas att gå till jobbet kan förlänga sjukdomstiden eller förvärra skador. Dessutom kan smittsamma sjukdomar spridas till fler. Det är oacceptabelt att vi, som det enda nordiska landet, har en mekanism som uppmuntrar till smittspridning inbyggd i vår sjukförsäkring.

Det nuvarande systemet möjliggör för enskilda fackförbund att förhandla bort karensen. Arbetsdomstolen har konstaterat att det är möjligt att i kollektivavtal komma överens om att inget karensavdrag ska göras. Detta innebär en fara för grundläggande principer om riskgruppsutjämning inom hela försäkringskollektivet, vilket är en central

del av vår socialförsäkringsmodell. När en allmän riskgruppsutjämning inom hela försäkringskollektivet försummas och försäkringsskyddet blir beroende av olika gruppers förhandlingsstyrka finns risken att de som behöver försäkringsskyddet mest, särskilt LO-förbundens medlemmar, får de sämsta villkoren.

På längre sikt kan en avtalslösning om karensfrågan skapa ökad ojämlikhet i försäkringsskyddet vid sjukdom mellan olika yrkesgrupper, såsom arbetare, tjänstemän och akademiker. Dessutom täcker en avtalslösning enbart sjuklönelagen och inte socialförsäkringsbalken, vilket innebär att den inte inkluderar arbetslösa och personer med osäkra tidsbegränsade anställningar.

Avskaffandet av karensavdraget är en betydelsefull reform för att skapa jämlika levnadsvillkor. Karensavdraget slår hårdast mot de arbetare som varje dag ser till att samhället fungerar medan många andra har möjlighet att arbeta hemifrån. Avskaffandet av karensavdraget skulle vara till fördel för enskilda arbetstagare, samhällsekonomin och folkhälsan och bör övervägas permanent för alla löntagare.

Sofia Amloh (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Fredrik Olovsson (S)

Hans Ekström (S)